

משפטים

שם ביה"ס:

קרית חינוך ע"ש
אליעזר בן יהודה

ישוב:

נס ציונה

תחום הדעת:

מדעי החברה

מס' יחידות לימוד:

5 יחידות לימוד

סמל מוסד:

442061

כותבי התכנית:

איתן בבגיני, ברי דרפל,
עירית גלנצן

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך אישור

תשע"ה

תוכן

3.....	א. תיאור מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית שלו
4.....	ב. רצינות התוכנית וייחודיותה מול תכניות קיימות
4.....	ג. היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התכנית
5.....	ד. הצגת כותבי התכנית ושותפיה ותיאור כישוריהם ואפיוניהם של המורים המלמדים בתכנית
6.....	ה. תיאור קהל היעד (התלמידים) של התכנית
6.....	ו. מטרות התכנית
7.....	ז. תכנים ודרכי הוראתם
8.....	פרק 1: מקורות המשפט
10.....	פרק 2: זכויות חשודים ונאשמים במהפכה החוקתית
12.....	פרק 3: דיני חוזים
15.....	פרק 4: דיני עבודה
18.....	פרק 5: משפט מבויים
21.....	פרק 6: דיני תאגידיים
23.....	פרק 7: דיני שטרות
25.....	פרק 8: קייס משפטי
28.....	ח. דרכי הערכה של התלמידים
29.....	ט. ביבליוגרפיה

א. תיאור מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית שלו

קריית החינוך ע"ש אליעזר בן יהודה הוקמה בחלקה המזרחי של העיר נס ציונה. ביה"ס נפתח, כחטיבת ביניים צומחת, בספטמבר 2007, והשלים את צמיחתו כבי"ס שש שנתי בשנת 2013. ביה"ס נותן מענה לימודי לתלמידי חטיבת הביניים ולתלמידי התיכון המתגוררים בצד המזרחי של העיר.

בשנת הלימודים תשע"ה לומדים בביה"ס 1180 תלמידים מכתה ז' – י"ב, מהם 712 תלמידים בחטיבת הביניים ו- 468 תלמידים בחטיבה העליונה. הצוות החינוכי מונה 108 מורים ומחנכים המומחים בתחומי הדעת וההוראה.

ביה"ס מספק מענה לימודי דיפרנציאלי לכל תלמיד, על מנת שיוכל למצות את יכולתו ולממש את כישוריו. אנו דוגלים במצוינות אישית – קידום כל תלמיד מהמקום בו הוא נמצא לכיוון של צמיחה והתפתחות. ביה"ס מעודד את הישגי התלמידים על ידי הצבת אתגרים וחתירה למצוי יכולותיהם בתחומים השונים.

בחטיבת הביניים קיימות מספר כיתות ייחודיות:

כיתת מופת, כיתת עתודה מדעית טכנולוגית, כיתת ספורט, וכן כיתת חינוך מיוחד.

הלימודים בחטיבה העליונה ממשיכים את הלימודים בחטיבת הביניים ומהווים יחידה רציפה הן בתכניות הלימודים, הן בצוותי ההוראה והן בתחום החברתי-ערכי.

בחטיבה העליונה קיימות מגוון רחב של אשכול מגמות:

באשכול המדע והטכנולוגיה – הנדסת תוכנה, מדעי המחשב, תעשייה וניהול, פיזיקה, כימיה, ביולוגיה.

באשכול האומנות – מוזיקה, צילום, אומנות, קולנוע, תיאטרון.

באשכול מדעי החברה – סוציולוגיה, פסיכולוגיה, ערבית.

כמו כן, קיימת מגמת חינוך גופני.

בשנת הלימודים תשע"ד נחנכה כיתת חינוך מיוחד בחטיבה העליונה.

אנו מרחיבים את אשכול מדעי החברה בבית ספרנו באמצעות מגמת משפטים.

ביה"ס הציב לעצמו מטרה מרכזית להגיש את כל תלמידיו לבחינות הבגרות. לצורך כך, יצר ביה"ס מבנה לימודים דיפרנציאלי (העומד בדרישות משרד החינוך), אשר מותאם לכל תלמיד ותלמיד על פי רמתו הלימודית בכל מקצועות הבגרות. העיקרון המנחה הוא שהוראה רלוונטית ומותאמת עשויה לגייס טוב יותר את התלמיד ללמידה יעילה, ובכוחה להעצים את התלמיד ולעצבו כאדם יוזם, פעיל ובטוח ביכולותיו.

במסגרת עידוד המצוינות בביה"ס, תלמידי החטיבה העליונה נדרשים לבחור **שני מקצועות מוגברים לבגרות**. בנוסף, מתקיימות שעות פרטניות הן בחטיבת הביניים והן בחטיבה העליונה, במטרה לקדם את הישגי התלמידים ולתת מענה לקשיים הלימודיים הנוצרים במהלך שנת הלימודים. כמו כן, מתקיימים קורסי תגבור הן לתלמידים מתקשים והן לתלמידים הלומדים

ברמות הלימוד המוגברות וזאת על מנת להבטיח את הישגיהם הלימודיים. קורסי תגבור אלו מתקיימים לאורך שנת הלימודים על מנת לתת מענה עקבי, מעמיק ורציף לתלמידים. ביה"ס אימץ את **מודל החינוך האישי** בכל שכבות הגיל ומאמין בחשיבותו של הקשר האישי בין באי ביה"ס – מבוגרים וצעירים, תלמידים ומורים. קשר זה מאפשר מתן מענה אישי לכל תלמיד. הקשר האישי מתקיים באמצעות מחנך/מנחה אישי המלווה את התלמיד על בסיס יומיומי, ונמצא איתו בתהליך החינוכי והלימודי.

הנחת המוצא הינה שתהליכים חינוכיים לימודיים מתקיימים גם מחוץ לכותלי ביה"ס במעגלי ההשתייכות השונים, ולפיכך אנו רואים אתגר ביצירת איזון בין היות הפרט במרכז ובין היותו חלק מהקהילה. לשם כך, ביה"ס מטפח ומחזק את המעורבות של הפרט בקהילה הבית ספרית, העירונית והארצית, במטרה לשותפות והשפעה על תהליכים, שיחדדו את ההשתייכות החברתית של התלמיד, את רגישותו לצורכי החברה ואת הפיכתו לאזרח פעיל ושותף בקהילה.

ב. רציונל התוכנית וייחודיותה מול תכניות קיימות

לאור חזון בית הספר, אשר שם **דגש למצוינות** של כל תלמיד ותלמיד על פי יכולותיו, הישגיו ותחומי העניין שלו, **יש מקום להוראת מגמת משפטים**. מגמה זו, על מגוון רבדיה, מאפשרת לתלמידים ללמוד תחום לימודי אקטואלי, מאתגר, מעשיר ומרתק, בו הם רוכשים כלים וידע משפטיים, הבנת תהליכים משפטיים המתרחשים במישור הציבורי, האזרחי והפלילי.

ייחודה של תוכנית הלימודים, אשר מוסברת בפירוט בהמשך, הינה בהתמקדות בתחום המשפט האזרחי-מסחרי. תחום משפט זה מהווה את הבסיס הנורמטיבי, החוקי והמשפטי להתנהלות האדם בחיים המודרניים ובמצאות של ימינו. פרקי הלימוד הנלמדים בתוכנית – דיני חוזים, דיני עבודה, דיני תאגידים ודיני שטרות – מהווים נדבך חשוב בהוראת המשפט האזרחי-מסחרי.

התשתית המשפטית עליה נשענת תוכנית הלימודים מתייחסת למקורות המשפט, למשפט הפלילי והמשפט החוקתי (אשר נלמדים במסגרת הפרקים "מקורות המשפט" ו-"זכויות חשודים ונאשמים במהפכה החוקתית", כפי שיוסבר להלן), וכן שימוש פרקטי בידע המשפטי הנצבר במסגרת המשפט המבויס והקייס המשפטי. התלמידים נחשפים אל יסודות עולם המשפט, הפרקטיקה המשפטית, המוסר והערכים, הבנת משמעות מבנה מערכת המשפט, רוכשים כלים להתמודדות עם טקסטים משפטיים ועוד.

תוכנית הלימודים מאפשרת חשיבה יצירתית, משמעותית ועצמאית של התלמיד בעולם המשפט, זאת ברוח רפורמת הלמידה המשמעותית. לצד השיעורים הפרונטאליים, משולבים **מערכי שיעור מגוונים**, וכן דרכי הוראה מעשירות, כגון סדנאות להכרת הוראת המשפט ולניתוח מקורות משפטיים, ימי סיור לימודי, צפייה בסרטים, ועוד. כמו כן, קיימות **הערכות חלופיות מעשירות ומלמדות**, הכוללות הגשת דו"ח סיור לימודי, דו"ח צפייה בסרט, חיפוש מקורות מידע משפטיים באינטרנט ובספרייה, ניהול דיבייט, הכול כפי שמוסבר בפירוט בהמשך.

התלמידים היום הם מובילי המחר – מנהיגים, מחוקקים, שופטים, מפקדים ומעצבי המדיניות בחברה. מתוך תפישה חינוכית זו, מוענקת לתלמידי המגמה תשתית ידע, כלי ניתוח והבנה בהערכת המציאות בכלים משפטיים, מוסריים וערכיים – כל אלה מהווים בסיס איתן לפיתוח כישורי המנהיגות של דור העתיד, חוזקה של המדינה ופיתוחה במישורים רבים.

ג. היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התכנית

תוכנית הלימודים הינה בת 5 יח"ל. התוכנית נפרסת על פני שלוש שנים, מכיתה י' ועד כיתה י"ב. **בכיתה י'**, לומדים התלמידים במסגרת של 90 שעות לימוד, ומגישים הערכה חלופית בהיקף של 0.5 יח"ל. **בכיתה י"א**, לומדים התלמידים במסגרת של 180 שעות לימוד, ובין היתר משתתפים בסדנת המשפט המבויס (90 שעות לימוד), כהערכה חלופית בהיקף של 1 יח"ל (סה"כ 30% מציון הבגרות הינו הערכה חלופית). **בכיתה י"ב** לומדים התלמידים במסגרת של 180 שעות לימוד, ובסוף שנת

הלימודים ניגשים לבחינת בגרות עיונית בהיקף של 3.5 יח"ל. המבחנים נכתבים ונבדקים ע"י צוות המורים של המגמה, בכפוף להנחיות ואישור האגף לתוכנית לימודים ייחודית במשרד החינוך.

ראשי פרקים של הנושאים הנלמדים ודרכי ארגון התוכן

כיתה	פרק לימוד	מחצית	שעות שבועיות
י	מקורות המשפט	א	44
	זכויות חשודים ונאשמים	ב	33
	קייס משפטי (א)	ב	13
יא	דיני חוזים	א	52
	דיני עבודה (א)	ב	25
	קייס משפטי (ב)	ב	13
	משפט מבויס	שנתי	90
יב	דיני עבודה (ב)	א	27
	דיני תאגידים	א	52
	דיני שטרות	ב	52
	קייס משפטי (ג)	שנתי	49
סה"כ			450 ש"ש

ד. הצגת כותבי התכנית ושותפיה ותיאור כישוריהם ואפיוניהם של המורים

המלמדים בתכנית

תוכנית הלימודים פותחה ונכתבה על ידי צוות מורים מביה"ס, אשר בהשכלתם בעלי ידע משפטי נרחב בתחומים שונים:

מר איתן בבגיני (עו"ד) – יוזם התוכנית ואחד מכותביה, רכז המגמה

עו"ד בבגיני הינו בעל תואר LLB למשפטים, בעל תואר MA למדע המדינה ובעל תואר BA למדע המדינה ויחסים בינלאומיים.

מתמחה בדיני מקרקעין ובדיני תאגידים. עו"ד בבגיני עבד במשרד עורכי דין המתמחה במשפט אזרחי-מסחרי.

עו"ד בבגיני מלמד בביה"ס גם את המקצועות מתמטיקה וחינוך פיננסי.

דוא"ל: eytanbaba@gmail.com

מר ברי דרפל (עו"ד) – אחד מכותבי התוכנית, מורה במגמה

עו"ד דרפל הינו בעל תואר LLB למשפטים ובעל תואר MA בלימודי עבודה.

מתמחה בדיני עבודה ובשוק ההון. ברי עבד במשרד עורכי דין המתמחה במשפט אזרחי-מסחרי.

עו"ד דרפל מלמד בביה"ס גם את המקצועות היסטוריה ואזרחות.

דוא"ל: barry245@gmail.com

גב' עירית גלנצן (עו"ד) – אחת מכותבי התוכנית, מורה במגמה

עו"ד גלנצן הינה בעלת תואר LLB למשפטים.

מתמחה בדיני נזיקין. עו"ד גלנצן עבדה במשרד עורכי דין ותחום המתמחה במשפט אזרחי.

עו"ד גלנצן מלמדת בביה"ס גם את מקצוע העברית.

דוא"ל: iritkamir@walla.co.il

מר נדב הבר (עו"ד) – מורה במגמה

עו"ד הבר הינו בעל תואר LLB למשפטים ובעל תואר MA במדע המדינה.

מתמחה בדיני עונשין ובדיני ראיות. עו"ד הבר שימש כתובע משטרת, ומרצה באוניברסיטה העברית.

עו"ד הבר מלמד בביה"ס גם את המקצועות היסטוריה ואזרחות.

דוא"ל: nadav67@yahoo.com

מר אורי אורינגר – מורה במגמה

מר אורינגר הינו בעל תואר BA במנהל עסקים (התמחות בחשבונאות). מתמחה בדיני מיסים. מר אורינגר שימש כעוזר הוראה בתחום המשפט המסחרי ובדיני מיסים במרכז האקדמי למשפט ועסקים רמת גן.

מר אורינגר מלמד בביה"ס גם את המקצועות מתמטיקה וחינוך פיננסי.

דוא"ל: ori_oringer@yahoo.com

צוות מורי המגמה, אשר הינם חלק בלתי נפרד מצוות ההוראה של בית הספר במקצועות ההוראה השונים, מתחלק גם בהוראת מגמת משפטים, זאת בהתאם למספר הקבוצות בשנת הלימודים.

ה. תיאור קהל היעד (התלמידים) של התכנית

עולם המשפט מעניין ורלבנטי לתלמידים בעלי אוריינטציה לימודית גבוהה, אשר רואים בתחום דעת זה כאחד משני מקצועות הבחירה אותו הם לומדים במסגרת לימודיהם בחטיבה העליונה. **מגמת משפטים משמשת כחוד החנית של אשכול לימודי מדעי החברה בביה"ס.** תלמידים אשר מתעניינים במקצועות ההומניים-עיוניים בתיכון, יכולים להשתלב היטב עם תוכנית הלימודים. תלמידים אלו מפיקים את המרב מתוכנית הלימודים הנלמדת במגמת משפטים.

כמו כן, תוכנית הלימודים הייחודית במגמה מאפשרת שילוב מורכב, מעניין ויצירתי לתלמידים אשר לומדים במקצועות הריאליים, כדוגמת תלמידים ביחידות לימוד מוגברות במתמטיקה ו/או תלמידים שבחרים במגמה נוספת מתחום המדעים המדויקים (אין מניעה מערכתית או פדגוגית שתלמיד יבחר ללמוד במגמת משפטים לצד חלק מהמגמות הנלמדות באשכול המדעים המדויקים ו/או אשכול/מגמה אחרת). אפשרות שילוב זו של מגמה עיונית ייחודית לצד מגמה ריאלית קלאסית מהווה מענה הולם לקבוצה לא קטנה של תלמידים מצטיינים.

הלמידה מתקיימת בקבוצות לימוד של עד 30 תלמידים בכיתת לימוד. בסדנאות הלימוד, כדוגמת פרקי המשפט המבוים והקייס המשפטי, התלמידים נחלקים לקבוצות עבודה קטנות בהנחית מורי המגמה.

ו. מטרת התכנית

מטרות התכנית משתקפות דרך המטרות האופרטיביות של פרקי הלימוד השונים (מופיע בטבלה בהמשך). בכל נושא קיימת הגדרה של מטרות הלמידה. מטרת אלה מיושמות בשאלות המועלות בפרק, ברעיונות ובמושגים המרכזיים המוצגים בו.

בתחום הקוגניטיבי

הבנת מושגים משפטיים ופיתוח יכולת השימוש בהם.
פיתוח יכולת לנתח ולדון בתופעות משפטיות.
למידה של גישות משפטיות שונות.
שימוש בתיאוריות, בהלכה ובפרקטיקה הנלמדים.
פיתוח יכולת להשוות בין עמדות וסוגי משפט שונים (משפט משווה).
רכישת ידיעות משפטיות אקטואליות המעסיקות את החברה הישראלית ואת העולם.
שימוש בכלים המשפטיים השונים והתנסות בהם.

בתחום האפקטיבי והערכי

פיתוח עניין וסקרנות לגבי עולם המשפט ולגבי סוגיות משפטיות בישראל.
פיתוח סובלנות כלפי דעות וגישות משפטיות שונות וכיבוד האחר.
יכולת להוביל ניתוח משפטי הכולל את שני הצדדים.

קבלת הפלורליזם בשיטת המשפט הישראלית והתמודדות אתה.

בתחום הקניית מיומנויות למידה

פיתוח יכולת קריאה של טקסטים משפטיים וחוקים והבנתם.

פיתוח יכולת ניתוח של פסקי דין.

פיתוח כושר ביטוי בכתב ובעל פה.

שימוש באסטרטגיות של למידה עצמית.

חקירה: תהליך שבו התלמידים יחד עם מוריהם חוקרים שאלות משפטיות, מעלים השערות לגבי תשובות לשאלות, עונים על השאלות ומגדירים.

בתחום פיתוח היכולת היישומית באמצעות יצירה של קשר בין הרמה התיאורטית- לבין אירועים

ומקרים בחיי הפרט והחברה

הבנת הקשר בין כללים, חוקים, פסיקה ומאמרים משפטיים לבין יישום בפרקטיקה המשפטית.

ניתוח אירועים אקטואליים יום-יומיים, תוך הסתמכות על רקע תיאורטי ומשפטי שנלמד.

הקשה בין אירועים שקורים בחברה הישראלית לאירועים דומים ושונים, בראי של משפט משווה.

בתחום פיתוח לומד עצמאי, בדגש על למידת חקר

קריאתם והבנתם של מקורות משפטיים.

הבחנה בין אירועים אקטואליים ובין התיאוריה המשפטית.

התנסות בפיתוח ובניהול משפט מבוים: חיפוש מקורות משפטיים, הצגת השאלה המשפטית, ניסוח

טיעונים, הצגת הטיעונים בעל פה.

קריאת טקסטים במשפטים והבנתם.

רכישת מיומנויות לשימוש במאגרי מידע בתחום המשפטים.

בהבנת מקומו של מקצוע המשפטים במדעי החברה

הבנת הקשרים והיחסים המשפטיים של האדם לסביבתו הקרובה והרחבה יותר – האדם כיחיד, כחבר במשפחה, כחלק ממערכת חברתית כגון בית ספר וכחלק ממערכת ציבורית רחבה, כגון

המדינה.

הרחבת ראיית האדם ושילוב ראייה זו במרכיבים הלקוחים מתחומי ידע אחרים של מדעי החברה

כגון: סוציולוגיה, מדע המדינה, יחסים בינלאומיים, כלכלה ועוד.

ז. תכנים ודרכי הוראתם

חומרי הלימוד של תוכנית הלימודים נלקחו מחקיקה, פסיקה, ספרים, מאמרים משפטיים, כתבות אקטואליה, וכן חומרים המאושרים על ידי משרד החינוך.

פרק 1: מקורות המשפט

הפרק נלמד בכיתה י מחצית א (44 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה דרך לתלמיד	ההוראה
מבוא לעולם המשפט	6	התלמידים יערכו היכרות ראשונית עם עולם המשפט, מושגי יסוד ואמת משפטית	משפט משפט צדק חוק פסיקה אמת עובדתית אמת משפטית	מלכים א, ג 16-25 [משפט שלמה המלך] בני דון יחיא "משפט שלמה – דגם לחשיפת האמת העובדתית" דעת 102 (תשס"ג).	דרך חזיתית (פרונטלית)
השחקנים במערכת המשפט	5	התלמידים יכירו את השחקנים המרכזיים הפועלים במערכת המשפט	שופט עורך דין משפטן משטרה שירות בתי הסוהר היועץ המשפטי לממשלה פרקליטות המדינה	מרק גאלאנטר, "מדוע יאלה שיש להם נוטים להצליח: הרהורים על גבולות השינוי החברתי" מעשי משפט ד, 15 (תרגום: ישי מישורי, 2011).	דרך חזיתית (פרונטלית)
סוגי משפט	3	התלמידים יכירו את סוגי המשפט השונים: משפט ציבורי, פרטי, אזרחי ופלילי וידעו לערוך השוואות ביניהם.	משפט פלילי, ענישה, חוק העונשין, סעד משפטי, משפט אזרחי, הקודיפיקציה האזרחית החדשה, תובע, נתבע, נאשם.	ס' 300 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.	דרך חזיתית (פרונטלית)
מקורות המשפט הישראלי	3	התלמידים על מקורות המשפט הישראלי.	משפט ישראלי, משפט עברי, משפט אנגלי, משפט עותמני	חוק יסודות המשפט, התש"ם-1980.	דרך חזיתית (פרונטלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך חזיתית ההוראה
עיקרון שלטון החוק	6	התלמידים יבינו מהי משמעותו של חוק תוך הדגשת שלושה היבטים: א. חשיבות עיקרון שלטון החוק במשטר דמוקרטי ב. כפיפות מערכת המשפט לעיקרון שלטון החוק. ג. כיצד נוצר חוק, מה מטרתו וכיצד הוא מנוסח.	שלטון החוק המאפיינים של החוק לפי המלומד רז בהירות החוק רטרואקטיביות	Joseph Raz, <i>The Authority of Law: Essays on Law and Morality</i> [תרגום (1979) מספרו של המלומד רז בקשר לשלטון החוק]	דרך חזיתית (פרונטלית)
הפרדת רשויות	6	התלמידים יכירו את עיקרון הפרדת הרשויות, ויבינו את חשיבותו לקיומה של רשות שופטת אובייקטיבית כמו כן, התלמידים יבינו כי לכל רשות יש סמכויות מעין שיפוטיות	הפרדת רשויות, עירוב סמכויות, כנסת, ממשלה, בתי המשפט, בית המשפט העליון, בג"צ	חוק-יסוד: הכנסת. חוק-יסוד: הממשלה. חוק-יסוד: השפיטה.	דרך חזיתית (פרונטלית)
עבודת עורך הדין	3	התלמידים ייחשפו למורכבות עבודתו של עורך הדין	עבודת עורך הדין ניהול תיק משפטי חיסיון עו"ד-לקוח אתיקה מקצועית	לימור זר גוטמן, "חובת הסודיות וחסיון עורך דין לקוח חלק ראשון", אתיקה מקצועית 14 .	דרך חזיתית (פרונטלית) על ידי מורה המגמה או על ידי הרצאת עורך דין
מבנה מערכת בתי המשפט	3	התלמידים יכירו את ערכאות השיפוט השונות וכן את	ערכאה, בית משפט השלום, בית המשפט המחוזי, בית	חוק בתי המשפט [נוסח משולב],	דרך חזיתית (פרונטלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	ההוראה דרך
		בתי המשפט בעלי הסמכויות הייחודיות	המשפט העליון, בג"צ, ערעור, בתי דין מיוחדים כגון בית משפט לענייני משפחה	התשמ"ד-1984. חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.	
סמכות עניינית וסמכות מקומית	3	התלמידים ילמדו את ההפרדה בין הערכאות השיפוטיות השונות עפ"י סמכויותיהן	סמכות עניינית סמכות מקומית	חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.	דרך חזיתית (פרונטלית)
היסודות החוקתיים של מדינת ישראל	6	התלמידים ידונו בדילמה של חוקה במדינת ישראל כן יכירו חוקי יסוד חוקתיים וידונו במשמעותם בהיעדר חוקה	חוקה, חוק יסוד, שריון, פסקת ההגבלה	חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. חוק-יסוד: חופש העיסוק. חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012. חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013.	דרך חזיתית (פרונטלית)

פרק 2: זכויות חשודים ונאשמים במהפכה החוקתית
הפרק נלמד בכיתה י מחצית ב (33 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מהות ההליך הפלילי ומטרותו	6	התלמידים יכירו את ההליך הפלילי, מהותו ומטרותיו, וידונו בחיוניותו לקיום משטר דמוקרטי ושלטון החוק	תחילת המשפט, הקראת כתב האישום, פרשת התביעה, פסק הדין - זיכוי או הרשעה, גזר הדין, שיטה אדוורסרית מול אינקוויזיטורית	סע' 3, 184, 215, 238 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. מרדכי קרמניצר, "התאמת ההליך הפלילי למטרה של גילוי האמת, או האם לא הגיעה העת לסיים את עונת המשחקים" משפטים יז, 475 (תשמ"ח).	דרך חזיתית (פרונטלית)
סדר הדין הפלילי לאור המהפכה החוקתית	6	התלמידים יבינו את חשיבותו של סדר הדין הפלילי ככלי מרכזי בשירות ומימוש זכויות היסוד החוקתיות	המהפכה החוקתית, השופט אהרון ברק, דוקטרינת הפירות הפסולים	סע' 1, 3, 6, 7, 16-20 לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001. חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.	דרך חזיתית (פרונטלית)
זכויות העצור, החשוד והנאשם	6	התלמידים יכירו וידונו בזכויות החוקתיות של עצור/ חשוד/ נאשם בהליך הפלילי	זכויות חוקתיות כגון מעצר, שמירה על כבוד הנחקר	סרט: בשם האב (יוניברסל, 1993).	ניתוח מקרה על פי הסרט "בשם האב"
תלונה וחקירה משטרתית	3	התלמידים ילמדו שההליך הפלילי מתחיל בהגשת תלונה וחקירה משטרתית	תלונה חקירה משטרתית עבירה מסוג פשע חוסר עניין לציבור	סע' 58-60 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. ס' 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), 1927. חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002.	דרך חזיתית (פרונטלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
זכויות החשוד	6	התלמידים יכירו את זכויות היסוד של חשודים : זכות השתיקה, חיסיון מהפללה עצמית והזכות להיוועץ בעורך דין	זכות השתיקה, חיסיון מפני הפללה עצמית, הודעה בדבר קיום זכות ההיוועצות, זכות ההיוועצות בעורך דין	סעי' 15(ד), 15(ז), 161-162 לחסד"פ. ע"פ 5203/98 חסון נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (3) 274 (2002). ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי, (טרם פורסם) 1 (2006).	דרך חזיתית (פרונטלית)
זכות ייצוג לנאשם	3	התלמידים יבינו את תפקידה של המדינה בשמירה על זכויות עצורים ונאשמים, מתוך התייחסות לתפקידה של הסניגוריה הציבורית	זכות הייצוג הסניגוריה הציבורית	סעי' 11-20 לחסד"פ. חוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995. צו הסניגוריה הציבורית (ייצוג נאשמים מחוסרי אמצעים), התשנ"ו-1996.	דרך חזיתית (פרונטלית)
עיון בחומר החקירה	3	המשך דיון בחשיבות שמירה על זכויות הנאשם. התלמידים ידונו בצורך בעיון בחומר החקירה על ידי הסניגוריה	זכות העיון בחומר החקירה	סעי' 74-84, 108 לחסד"פ. סעי' 44-46 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.	דרך חזיתית (פרונטלית)

פרק 3: דיני חוזים

הפרק נלמד בכיתה יא מחצית א (52 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
חופש החוזים כזכות יסוד ומגבלות חופש החוזים	6	התלמידים יכירו את דיני החוזים, הרציונל למיסוד קשרים כלכליים-	חוזה חופש ההתקשרות, חוזה הנוגד את תקנת הציבור, חוזה	סעי' 24, 30-31 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973. חוק-יסוד : חופש העיסוק.	דרך חזיתית (פרונטלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		מסחריים וכן זכות הקניין כזכות יסוד	פסול, זכות הקניין, זכות יסוד חופש העיסוק מול חופש החוזים	חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו.	
הצעה וקיבול לקראת כריתתו של חוזה	3	התלמידים יבינו את התנאים המוקדמים לכריתתו של חוזה וכן הצעה וקיבול	הצעה, קיבול, גמירות דעת, מסוימות, כריתת חוזה	סעי' 11-1, 26, 60 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.	דרך חזיתית (פרונטלית)
ניהול משא ומתן לקראת כריתת חוזה ועיקרון תום הלב	3	התלמידים יבינו שתהליך כריתת החוזה צריך להתקיים בתום לב. התלמידים יחשפו לחשיבות שמקנה הפסיקה למושג תום הלב במשפט הישראלי.	עקרון תום הלב, משא ומתן לקראת כריתתו של חוזה, חובת הגילוי	ס' 12 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973. ע"א 846/76 עטיה נ' אררט, פ"ד לא (2) 780 (1977).	דרך חזיתית (פרונטלית)
צורת החוזה, דרישת הכתב	3	התלמידים ילמדו את חשיבות דרישת הכתב בחוזה. כן יבינו כיצד בנוי חוזה מסחרי במקרקעין.	דרישת הכתב, חוזה בעל פה, הסכם גינטלמני	ס' 23 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973. ס' 8 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969. ס' 5(א) לחוק המתנה, התשכ"ח-1968.	דרך חזיתית (פרונטלית)
תוכן החוזה	6	התלמידים יבינו את חשיבות הדיוק בניסוח חוזה. התלמיד יחשפו לאקטיביזם שיפוטי וכיצד בית המשפט	תניות מכללא, אקטיביזם שיפוטי	סעי' 25-26 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973. ע"א 4628/93 מזינת ישראל נ' אפרופים שיכון וייזום (1991)	דרך חזיתית (פרונטלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		נכנס בנעלי הצדדים לחוזה		בע"מ פי"ד מט (2), 265 (1995).	
פגמים בכריתת החוזה: טעות והטעיה	6	התלמידים יבינו את הפגמים טעות והטעיה בתהליך כריתת חוזה ואת הסעדים המשפטיים	טעות הטעיה	סעי' 14-15 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.	דרך חזיתית (פרונטלית)
פגמים בכריתת החוזה: עושק וכפיה	6	התלמידים יבינו את הפגמים של עושק וכפיה בתהליך כריתת חוזה ואת הסעדים המשפטיים	עושק כפיה	סעי' 17-18 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.	דרך חזיתית (פרונטלית)
חוזה בלתי חוקי	3	התלמידים יבינו שקיימים חוזים שתוכנם בלתי חוקי, למשל חוזה לביצוע עבירה ומכאן בטלותם	חוזה בלתי חוקי עבירה ביטול	סעי' 30-31 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.	דרך חזיתית (פרונטלית)
הפרת חוזה ותרופות	3	התלמידים יבינו את ההשלכות המשפטיות של הפרת חוזה ומהן התרופות שהחוק מעניק לזכות הצד הנפגע.	אכיפה, ביטול, פיצויים, סיכול,	חוק החוזים (תרופות) התשל"א-1970.	דרך חזיתית (פרונטלית)
חוזים אחדים	3	התלמידים ילמדו לזהות תנאים מקפחים בחוזה אחיד וכיצד להגן על הצרכן מפניהם.	חוזה אחיד, תנאי מקפח, ביטול תנאי מקפח	חוק החוזים האחדים, התשמ"ג-1982.	דרך חזיתית (פרונטלית)
חקיקה פרלמנטרית במשפט מסחרי-אזרחי: דיני חוזים	10	התלמידים ייחשפו לעבודת הח"כים בהקשר של חקיקת חוקים אזרחיים-מסחריים,	חברי כנסת, חקיקה ראשית, ומשנית, קואליציה-אופוזיציה, תקנון הכנסת,	חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973. חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.	דרך חזיתית (פרונטלית) או סיור לימודי במשכן כנסת

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
כמקרה בוחן		ההליך הפרלמנטרי, הועדות הרלבנטיות לתחום זה	ועדות הכנסת (ועדת הכספים, ועדת הכלכלה, ועדת המדע והטכנולוגיה)		ישראל בירושלים

פרק 4: דיני עבודה

הנושא נלמד בכיתה יא מחצית ב (25 ש"ש) ובכיתה יב מחצית א (27 ש"ש) – סה"כ 52 ש"ש

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא לדיני עבודה	6	התלמידים יכירו את חשיבות משפט העבודה לחיים המודרניים ולשמירת זכויות העובד.	עבודה, אבטלה, גישה ליברלית וסוציאליסטית, בתי הדין האזוריים לעבודה, בית הדין הארצי לעבודה	חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.	דרך חזיתית (פרונטלית)
מבוא לעבודת נוער	3	התלמידים ייחשפו לזכויות הנוער בחייהם היומיומיים – הן כנוער עובד והן בצעדים הראשונים בעולם העבודה	טופס 101 מס הכנסה זכויות נוער	חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953. ס' 121(ב) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש].	דרך חזיתית (פרונטלית)
עבודת נוער	6	מהן זכויות בני הנוער העובד? גיל העובד, שכר, תנאי עבודה, אפליה בעבודה, סעיפים חשובים בחוזה, התלמידות	עבודת נוער	חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953. ד"מ (בי"ש) 2387/01 עדי שפירר נ' טוב אל חברה לשיווק בע"מ (2002).	דרך חזיתית (פרונטלית)
מתנדבים	3	התלמידים יציגו את תפיסתם לגבי עולם	מתנדב ההבחנה בין עובד למתנדב	ע"ב 5666/02 (ת"א) איציק אבל נ' רדיו אפ. אס.	דרך חזיתית (פרונטלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		ההתנדבות ויבינו, מבחינה ערכית, את ההבדל בין ההתנדבות לבין שכר. מאידך יבינו את זכותם לשכר בתור מתלמידים	מחויבות אישית	השפלה בע"מ (06/01/2005).	
יחסי עובד-מעסיק: מיהו מעסיק?	3	התלמידים יכירו את חשיבותו של המעסיק, חובותיו כלפי העובדים ודאגה כלפיהם	מעסיק, מיקור, חוץ, קבלן, קבלן כוח אדם, קבלן שירותים, מעסיק עיקרי	ס' 1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.	דרך חזיתית (פרונטאלית)
יחסי עובד-מעסיק: מיהו העובד?	6	התלמידים ילמדו את הגדרת העובד ולשם כך יכירו מבחנים בפסיקה	עובד, קבלן עצמאי, קבלן שירותים, משתתף חופשי, פריילנסר, מבחן הפיקוח, מבחן ההשתלבות, מבחן התכלית, המבחן המעורב	בג"צ 5168/93 מור נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד נ(4) 628 (1996). סעי' 1, 11-18 לחוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996. ס' 6 לחוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם (תיקון), התש"ס-2000.	דרך חזיתית (פרונטאלית)
חוקי מגן	3	התלמידים יכירו את משמעות חוקי המגן ויבינו מדוע מתערבת המדינה בתחום משפט פרטי לכאורה ונותנת לו גוון ציבורי. התלמידים יכירו חוקי מגן עיקריים	חוק קוגנטי ודיספוזיטיבי, חוק מגן שכר מינימום	חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987.	דרך חזיתית (פרונטלית)
שעות עבודה	3	התלמידים יכירו את	שעות עבודה, הפסקה, יום	סעי' 1-23, 30, 35 לחוק שעות עבודה	דרך חזיתית (פרונטלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
ומנוחה, חופשה שנתית		תכלית חוק שעות עבודה ומנוחה התלמידים יבינו את משמעות החופשה ככלי לשימור העבודה ואת הרציונל הסוציאלי העומד מאחוריו	מנוחה, שעות נוספות חופשה שנתית, צבירת חופשה	ומנוחה, התשי"א-1951. ע"ע (ארצי) 570/06 עו"ד עמוס אגרון נ' עו"ד זיוה כץ (2007). חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951.	
קיום בכבוד	3	התלמידים ינתחו את המושג קיום בכבוד ויקשרו בינו לבין עולם דיני העבודה כמגנים על הזכות לקיום בכבוד.	קיום בכבוד	בג"צ 366/03 עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר, (טרם פורסם) (2005). [בג"צ קיום בכבוד]	דרך חזיתית (פרונטלית)
שכר מינימום	3	התלמידים יבינו את התפיסה החברתית מאחורי שכר המינימום ויביעו עמדה בעד/נגד העלאת שכר המינימום	שכר מינימום, שעות נוספות, שכר מינימום לפי גיל	סעי' 8-1א, 11-14 לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 ע"ע (ארצי) 1054/01 טוילי נ' דהרי, פד"ע לז 746 (2002).	דרך חזיתית (פרונטלית)
חוזה העבודה האישי	3	התלמידים ילמדו את מהות חוזה עבודה, חוזה אישי, התלמידים יבינו את ההבדל בין חוזים שונים למשרות שונות (שירות אישי לעומת משרה אחידה)	חופש העיסוק, חוזה יחס, התקשרות, חובות הצדדים, מפגש רצונות, חוזה למתן שירות אישי, אכיפה/פיצוי	בג"צ 239/83 מילפלדר נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מא(2) 210 (1987).	דרך חזיתית (פרונטלית)
ארגוני עובדים	4	הכרת יחסי העבודה הקיבוציים: מהותם, רקע היסטורי,	התארגנות עובדים, הסכם קיבוצי, ארגון יציג, התאגדות מקצועית,	סעי' 33-ח33ט לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957.	דרך חזיתית (פרונטלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		הזכות להתאגדות והמתח המובנה בין המעסיק והארגון המאוגד	יחסים קיבוציים, צו הרחבה הסתדרות העובדים החדשה	עסק (ארצי) 24/10 הוט טלקום בע"מ נ' הסתדרות העובדים הלאומית, (2010).	
פיטורי עובד	6	התלמידים ילמדו מתי מסתיימים יחסים עובד-מעסיק, מה ההבדל בין התפטרות לפיטורין, מתי המתפטר הוא כדין מפוטר? מגבלות על פיטורים	פיטורין, התפטרות, סוציאליים, שימוע לפני פיטורין, תום לב, זכות טיעון ועמידה, איסור פיטורין	ע"ע (ארצי) 387/08 אלי פרג'ון נ' חברת הדואר (2008) חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954. חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התשי"ט 1949.	דרך חזיתית (פרונטאלית)

פרק 5: משפט מבוים

הנושא נלמד בכיתה יא שנתי (90 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
רקע לתולדות המשפט המבוים	6	התלמידים ייחשפו לעולם המשפט המבוים, תולדותיו, השימושים הלימודיים בו	משפט מבוים Moot-Court דיבייט משפט מבוים ככלי לימודי תחרות משפט מבוים בפקולטות למשפטים	אפרת רחף, "המשפט המבוים: פוטנציאל לא ממומש במערכת החינוך הישראלית?" הפרלמנט 44 (2004).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
הצדדים בדיבייט	3	התלמידים יכירו את הצדדים בדיבייט ונטל השכנוע רובץ על כתפי התביעה	תביעה הגנה נטל השכנוע	אתר האינטרנט של המרכז הישראלי להעצמת האזרח – תוכנית שיג ושיח ("דיבייט") www.ceci.org.il	דרך חזיתית (פרונטאלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
נאום משפטי	6	התלמידים ילמדו כיצד כותבים נאום משפטי	פתיחה טיעונים סיכום	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	סדנת כתיבה
חקר נושא	6	התלמידים יתחלקו לקבוצות בנות 4 תלמידים כל אחת (4 לתביעה ו-4 להגנה) ויבחרו נושא אקטואלי באמצעותו יתנהל ניתוח ודיון משפטיים מעמיקים בסוגיה אקטואלית	אקטואליה היבט משפטי ההליך האזרחי ההליך הפלילי ההליך החוקתי (בג"צ)	חיפוש נושא אקטואלי באתרי חדשות אינטרנטיים (אתרי ynet, חדשות כגון nrg, walla, mako, haaretz) כל תלמיד יקבל מהמורה רשימת קריאה מתאימה לנושא הלימוד, כולל חקיקה, ופסיקה	סדנת הנחיה וחיפוש מידע באינטרנט במעבדת מחשבים
מבנה הדיבייט	4	התלמידים ילמדו כיצד בנוי הדיבייט וסדר הצגת הדברים	נאומי פתיחה טיעונים ניהול חקירה תפקיד העדים נאומי הסיכום הכרעת הדין	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	דרך חזיתית (פרונטאלית)
נאום הפתיחה	6	התלמידים ילמדו את חשיבות נאום הפתיחה	רקע עובדות המקרה מיקוד הנושא טיעונים בקצרה דרישת התביעה/ההגנה	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)" משפט איכמן ישיבה 01 (ארכיון המדינה) [מתוך אתר www.youtube.com]	דרך חזיתית (פרונטאלית) והקרנת קטע וידאו "משפט איכמן"
טיעונים	6	התלמידים ילמדו את חשיבות הטיעונים במשפט המבויים וכי מדובר בלב הדיבייט	טיעונים מנומקים ומשכנעים הישענות על מקורות משפטיים ועיתונאיים	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	סדנת למידה להצגת טיעונים ממקרה בוחן נבחר

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			משפט משווה		
ניהול חקירה	3	התלמידים ילמדו כיצד לנסח שאלה ממוקדת, בהירה, פשוטה ומכוונת מטרה	ניסוח שאלה מיקוד שאלה הכוונת העד למתן תשובה	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	סדנת למידה בה מוצגת אמנות ניהול חקירה ממקרה בוחן נבחר
תפקיד העדים	6	התלמידים ילמדו את תפקיד העדים	עדות מטעם התובע/ הנתבע עד מטעם התובע/ הנתבע דיני ראיות	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)" עדויות במשפט איכמן עברית – ארכיון המדינה" [מתוך אתר www.youtube.com]	סדנת למידה עם מורה המגמה והקרנת קטע וידאו משפט איכמן
נאום הסיכום	6	התלמידים יבינו שנאום הסיכום נועד לתמצת ולחזור על עיקרי הדברים	חזרה על טענות הצדדים חילוץ אמירה מעניינת מחקירת העדים סיכום בקשת הכרעת דין מבית המשפט	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	דרך חזיתית (פרונטאלית)
מבט על מקרה בוחן	6	התלמידים יסתכלו על מקרה בוחן בדיבייט ויתנו דעתם לסיכום פרק המשפט המבויים	כלי להבעת והשמעת עמדה	סרט העוסק בזכויות מיעוטים, זכויות אדם, זכויות נשים, הצגת עמדות בדיבייט סרט לדוגמא: הוכחים הגדולים (2007).	הקרנת סרט
כתיבת הדיבייט (א)	6	התלמידים יתדיינו ויכינו את הדיבייט	עבודה קבוצתית שיתוף הובלה יזמות	חומרי לימוד אותם יקבלו התלמידים בהתאם לנושא שבחרו וכן חומרים אותם ימצאו התלמידים באישור המורה	סדנת כתיבה

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
כתיבת הדיבייט (ב)	6	התלמידים יגישו את הדיבייט לתיקוני והערכת המורה	עבודה קבוצתית שיתוף הובלה תיקון	הפניה לחומרי לימוד נוספים (במידת הצורך)	סדנת כתיבה
חזרה גנרלית	6	התלמידים יציגו בע"פ את הנושא בו הם בחרו לכתוב במסגרת העבודה הקבוצתית (חזרה גנרלית)	חזרה גנרלית שיפור מקצים אחרונים הבעה בעל פה	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	סדנת הנחיה
הצגת הדיבייט	8	התלמידים יציגו בע"פ את הנושא בו הם בחרו לכתוב במסגרת העבודה הקבוצתית	הבעה בעל פה עבודה קבוצתית יכולת שכנוע דיבור בהגהה נכונה	עושים סדר (החינוכית 23, 2011) [תחרות שיח ושיג תשע"א - ראיון ב"עושים סדר" מתוך אתר www.youtube.com]	סדנה עם מורי המגמה, אשר משמשים כשופטים
רפלקציה	6	התלמידים יענו על שאלות רפלקציה בקשר לתהליך שעברו במסגרת הכנת הדיבייט והצגתו.	רפלקציה התבוננות עצמית ועל האחר ביקורת הבעת דעה	משרד החינוך - המזכירות הפדגוגית (אגף רוח וחברה), חלופות והערכות במדעי החברה (אוגוסט 2014) [חלק רפלקציה אישית]	דרך חזיתית (פרונטאלית)

פרק 6: דיני תאגידים

הפרק נלמד בכיתה יב מחצית א (52 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא לדיני תאגידים	6	התלמידים יכירו את תחום דיני התאגידים,	חברה, חברה פרטית וחברה ציבורית,	א. פרוקציה דיני חברות חדשים	דרך חזיתית (פרונטאלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		סוגי תאגידים, הצורך בתאגידים בחברה מודרנית ובעולם כלכלי-מסחרי	שותפות (רשומה ולא רשומה), עמותה, אגודה שיתופית	לישראל 11-33 (תשנ"ד).	
האישיות המשפטית הנפרדת	6	התלמידים ילמדו על הרציונל הטמון בעיקרון האישיות המשפטית הנפרדת מבעליה	אישיות משפטית כשרות משפטית חברה בע"מ	א' פרוקצ'יה, "מושג ותיאוריה בתורת האישיות המשפטית" עיוני משפט יז 167 (תשנ"ב). פס"ד סלומון נ' סלומון בע"מ (פס"ד אנגלי).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
תורת האורגנים ואחריות התאגיד	6	התלמידים ילמדו על מעמד בעלי המניות בחברה, וכן תפקידיהם נושאי משרה בחברה, סמכויותיהם והקשר ביניהם	נושה בעל מניה דירקטור מנכ"ל נושא משרה אורגן	סעי' 252, 254 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.	דרך חזיתית (פרונטאלית)
חובות נושאי משרה	6	התלמידים יבינו את החובות החלות על נושא משרה	חובות הזהירות חובות אמונים	ע"א 817/79 קוסוי נ' פויכטונגר, פ"ד לח(3) 253 (1984).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
הרמת מסך	6	התלמידים יבינו את עיקרון הרמת המסך, למה צריכים אותו? מתי משתמשים בו? מי רשאי להחליט על הרמת המסך?	הרמת מסך, אחריות אישית, הליך פלילי	ס' 6 לחוק החברות, התשנ"ט-1999. ת"א (ת"א) 2244/81 קומפני פריזיין דה פריסיפסיון נ' שמואל פלאטו שרון ואח', פ"מ תשמ"ד (ב) 10 (1991).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
הליך ההתאגדות	6	התלמידים ילמדו על הליך ייסוד חברה פרטית	תקנון; שם חברה; תכלית החברה;	סעי' 2-3, 8-10, 25-31, 36-45 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.	דרך חזיתית (פרונטאלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			מטרות החברה		
בעיית הנציג	6	התלמידים יבינו ניגודי האינטרסים הבסיסיים והמובנים בין המנהלים לבין בעלי המניות	בעיית הנציג; ניגודי אינטרסים; אדישות רציונלית של בעלי המניות	א. פרוקציה דיני חברות חדשים לישראל (תשנ"ד).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
חברה פרטית	10	התלמידים ילמדו על התאגדות החברה הפרטית, מטרותיה, התנהלותה		א. פרוקציה דיני חברות חדשים לישראל (תשנ"ד). חומר רקע על חברה פרטית.	דרך חזיתית (פרונטאלית) או סיור לימודי אל משרדיה של חברה פרטית

פרק 7: דיני שטרות

הפרק נלמד בכיתה יב מחצית ב (52 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא לדיני שטרות	6	התלמידים יכירו את עולם דיני השטרות ויבינו את חשיבותו למשפט האזרחי- מסחרי, ההבדל בין שטר ובין כסף מזומן	שיקים מזומן כרטיסי אשראי שטר חוב	סעי' 1, 27-35 לחוק בנק ישראל, התשי"ד-1954. (הגדרת "מטבע") ס' 1 לחוק מטבע השקל החדש, התשמ"ה-1985.	דרך חזיתית (פרונטאלית)
מהו שטר?	6	התלמידים יכירו את חשיבות השטר בעולם המסחר ואת ההשלכות המשפטיות של הוצאת השטר, הצדדים לשטר	שטר, עסקת יסוד, עסקה שטרית, מושך, נמשך, נפרע	סעי' 1-3 לפקודת השטרות [נוסח חדש]. ע"א 44/81 ולירו נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים, לו (1) 732 (1983).	דרך חזיתית (פרונטאלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
סוגי שטרות	6	התלמידים ילמדו את ההבדלים בין סוגי שטרות שונים ויבינו את היתרונות והחסרונות של כל אחד מהם	שטר חליפין, שיק, שטר חוב	סעי' 3(א), 73(א), 84(א) לפקודת השטרות [נוסח חדש].	דרך חזיתית (פרונטאלית)
סחרות השטר וסיחורו	6	התלמידים ילמדו את עיקרון סחרות השטר כעיקרון בסיסי בעולם המסחר	סחרות, עבירות, טהירות, שיק לפקודת, שטר שסחרותו הוגבלה, הסבת שטר	סעי' 7, 30 לפקודת השטרות [נוסח חדש]. ע"א 1560/90 משה ציטיאט נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל, מח (4) 498 (1994).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
הדרישות הצורניות של שטר	6	התלמידים יבינו את הדרישות הצורניות של שטר ואת הרציונל שבהם	שטר ביטחון	סעי' 3(א) ו-19 לפקודת השטרות [נוסח חדש]. ע"א 364/83 ונדה מזרחי נ' יעקבי, מא (3) 402 (1987).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
התובעים על פי השטר	6	התלמידים ילמדו מיהם הזכאים לתבוע על פי השטר	אוחז, אוחז בעד ערך, אוחז כשורה, דרישת תום הלב של אוחז כשורה	ס' 28 לפקודת השטרות [נוסח חדש]. ע"א 702/76 אלימלך נ' בנק ישראל, לג (3) 596 (1979).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
הוצאה לפועל של שטרות	6	התלמידים ילמדו את תפקידיה של רשות האכיפה והגבייה	רשות האכיפה והגבייה בקשה לביצוע שטר	סעי' 1, 2, 3, 6, 81א' לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.	דרך חזיתית (פרונטאלית)
כרטיסי אשראי	6	התלמידים יכירו את כרטיס האשראי כאמצעי תשלום נוסף ונפוץ בעולם המסחר	כרטיס אשראי, חברת אשראי, ביטול עסקת אשראי, עסקה במסמך חסר.	חוק כרטיסי חיוב, התשמ"א-1985. תקנות הגנת הצרכן (מכירות באשראי, מכירה מיוחדת ועסקה ברוכלות), התשמ"ג-1983.	דרך חזיתית (פרונטאלית)
העברה בנקאית	4	התלמידים יכירו את שיטת	העברה בנקאית	בנק ישראל, "מדיניות הפיקוח	דרך חזיתית (פרונטאלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
ובנקאות מקוונת		ההעברה הבנקאית, יתרונויותיה וחסרונויותיה	בנק עמלה	על הבנקים בנושא בנקאות בתקשורת".	

פרק 8: קיים משפטי

הפרק נלמד בכיתה י מחצית ב (13 ש"ש), בכיתה יא מחצית ב (13 ש"ש) ובכיתה יב שנתי (49 ש"ש) – סה"כ 75 ש"ש

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא לקיים משפטי	6	התלמידים יבינו את נושא הקיים המשפטי, היותו כלי לימודי וחשיבותו לעולם המשפט	קיים משפטי חינוך משפטי קליני	סטיבן וויזנר, "הקליניקה המשפטית: חינוך משפטי בשם האינטרס הציבורי" עיוני משפט כה (2), 383-369 (נובמבר 2001).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
קיים משפטי ככלי ניתוח	3	התלמידים יכירו את השימוש בקיים המשפטי ככלי ניתוח בעולם המשפט ולהעלות טיעונים	ניתוח קיים הסקת מסקנות העלאת טיעונים	קיים משפטי שיובא על ידי המורה	סדנה
קיים משפטי ככלי להבאת דוגמה	3	התלמידים ילמדו על היות הקיים המשפטי כלי להבאת דוגמה כאשר רוצים להשתמש בטיעונים	משפט משווה מקרים משפטיים דומים	בחירת קיים אקטואלי על ידי התלמידים באתרי חדשות כגון ynet, nrg, haaretz, walla, mako	סדנה במעבדת מחשבים
בית המשפט העליון	9	התלמידים יכירו את סמכויות בית	בג"צ בית משפט לערעורים	חוק-יסוד: השפיטה.	יום סיור בירושלים והדרכה

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		המשפט העליון ופועלו במשכנו בירושלים	אזרחיים ופלייליים		
קריאת חוק (א)	6	התלמידים ילמדו על סעיפי החוק השונים וזיהוי החלקים החשובים כשקוראים חוק	שם החוק שנת חיקוק סעיף מטרת החוק (לא תמיד) סעיף הגדרות כותרות השוליים	חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה.	סדנה לימודית
קריאת חוק (ב)	3	התלמידים ילמדו על מצבים של תיקון החוק, תחולה, הוראות מעבר וכניסה לתוקף	תיקון לחוק תחולה ואי תחולה, הוראות מעבר כניסה לתוקף ורטוראקטיביות (אם יש)	חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה.	סדנה לימודית
קריאת חוק (ג)	3	התלמידים ילמדו האם החוק דורש חקיקת תקנות, ביצוע, הוראות מיוחדות בחוק, שמירת דינים	סעיף ביצוע ותקנות הוראות מיוחדות בחוק סמכויות שמירת דינים	חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה.	סדנה לימודית
קריאת חוק (ד)	3	התלמידים ילמדו על קיומם של סעיפי עונשין בחוק, סעיף הנוגע לדין המדינה, וכן איך ניתן לערער על חוק או סעיף מסוים מהחוק	סעיף עונשין סעיף דין המדינה סעיף ערעור	חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה.	סדנה לימודית
חיפוש במאגרי מידע-חוקים	6	התלמידים יבינו כיצד לחפש חוק מתאים לפי מרכיביו ועל פי צורכי התלמיד	חיפוש ביבליוגרפיה מקורות מידע	בחירה של חוק אחד על ידי התלמידים במאגר המשפטי נבו nevo.co.il חיפוש בגוגל	סדנה במעבדת מחשבים

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
ניתוח פסק דין: כותרת	6	התלמידים ילמדו לזהות את מרכיב הכותרת, אשר מסייע בהליך חיפוש פסק הדין המתאים	סוג ההליך מספר ההליך שמות הצדדים שם הקובץ בו התפרסם פסק הדין התאריך בו ניתן פסק הדין הרכב השופטים רשימת חוקים בהם נעשה שימוש במהלך פסק הדין רציו של פסק הדין רשימת פסקי הדין שאוזכרו על ידי בית המשפט במהלך הדיון המשפטי שמות המייצגים	ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש, יח (4) 568 (1964). ע"א 416/91 יצחק ממן נ' רחל טריקי, מז (2) 652 (1993).	סדנה לימודית
ניתוח פסק דין: קריאת העובדות	6	התלמידים ילמדו לזהות ולסכם את סיפור המעשה	חשיבות העובדות מאפשר לזכור את פסק הדין מהעובדות נבנית ההלכה	ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש. ע"א 416/91 יצחק ממן נ' רחל טריקי	סדנה לימודית
ניתוח פסק דין: גלגולי הפרשה בערכאות קודמות	3	התלמידים ילמדו לזהות ערכאות קודמות (אם היו)	ערכאה ראשונה ערכאות קודמות ביהמ"ש העליון כערכאת ערעור	ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש. ע"א 416/91 יצחק ממן נ' רחל טריקי	סדנה לימודית
ניתוח פסק דין: השאלה המשפטית	3	התלמידים ילמדו על שאלה משפטית	שאלה משפטית החלת הנורמה הראויה	ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש. ע"א 416/91 יצחק ממן נ' רחל טריקי	סדנה לימודית
ניתוח פסק	6	התלמידים יבינו את סוגי ואופן	רציו אוביטר	בחירה של פסק דין על ידי התלמידים במאגר	סדנה לימודית

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הדין: נימוקי השופטים		הנמקות השופטים בפסק הדין	צריך עיון	המשפטי נבו/ חיפוש בגוגל.	
חיפוש במאגרי מידע- פסקי דין	6	התלמידים יבינו כיצד לחפש פסק דין מתאים לפי מרכיביו ועל פי צורכי התלמיד	חיפוש הלכה של ערכאה עליונה מקורות מידע	בחירה של חוק אחד על ידי התלמידים במאגר המשפטי נבו /nevo.co.il חיפוש בגוגל.	סדנה במעבדת מחשבים
ניתוח קייס אזרחי- מסחרי	6	התלמידים ילמדו כיצד לנתח קייס אזרחי	קריאת הקייס זיהוי השאלות המשפטיות ההפרה עריכת התשובה – שלבים וארגון כתיבת התשובה	קייסים אזרחיים- מסחריים שיובאו על ידי המורה לניתוח.	סדנה בכיתה
ניתוח קייס פלילי	6	התלמידים ילמדו כיצד לנתח קייס פלילי	קריאת הקייס זיהוי השאלות המשפטיות הנורמה האוסרת הסנקציה עריכת התשובה – שלבים וארגון כתיבת התשובה	קייסים פליליים שיובאו על ידי המורה לניתוח.	סדנה בכיתה

ח. דרכי הערכה של התלמידים

כחלק מרפורמת הלמידה המשמעותית, תכנית הלימודים מותאמת לשעות המוקצות להוראה וללמידה בפועל. התאמת פרקי הלימוד וחלוקת השעות מגוונות את דרך ההוראה ובכך מאפשרת למידה מעמיקה ומשמעותית. לצד ההוראה הפרונטלית, מיועדות חלק משעות הלימוד לעבודה עצמית ולעבודה שיתופית הכוללת סדנאות, התמצאות במאגרי מידע בליווי ובהנחית מורי המגמה. דרכי הערכה נוספות הן המטלות הלימודיות השונות, כגון בחינות ועבודות.

דרכי הערכה מגוונות וכוללות עבודת חקר, הגשת דו"ח סיור לימודי, עבודה קבוצתית, משפט מבויס, דו"ח צפייה בסרט, ועוד. כאמור, תכנית הלימודים, ובה דרכי הערכה המפורטים לעיל, גובשה והותאמה לתכני הלימוד בחטיבה העליונה ולהיבטות לבחינות הבגרות במדעי החברה.

הרכב והערכת 5 יחידות הלימוד יחושבו באופן הבא:

שם שאלון	שנת היבחנות	צורת היבחנות	מספר יחידות לימוד	סוג היבחנות או הערכה	משקל בהרכב לציון סופי	דרך ההערכה	משקל ציון הערכה	משקל שנתי	ציון
תלקיט	י	חלופת הערכה	1	פנימית	20%	כרזה לימודית/ מטלת תקנון (מקורות המשפט)	10%	—	
						הגשת עבודה (מקורות המשפט)	30%	—	
						בחינה (זכויות חשודים ונאשמים)	30%	—	
						דו"ח צפיה בסרט (זכויות חשודים ונאשמים)	10%	—	
						דו"ח סיור לימודי (קייס משפטי)	20%	—	
משפט מבויס	יא	חלופת הערכה	1	פנימית	20%	נאום משפטי	15%	—	
						הגשת עבודה	20%	—	
						דיבייט	25%	—	
						רפלקציה	15%	—	
						עבודה קבוצתית	20%	—	
						עמידה בזמנים	5%	—	
משפט אזרחי- מסחרי	יב	בכתב	3	חיצונית	60%	בחינה	70%	30% (20% בחינת מתכונת ציון שנתי יב)	10%

ט. ביבליוגרפיה

ספרות

אוריאל פרוקצ'יה **דיני חברות חדשים לישראל**, 11-33 (תשנ"ד).
 אוריאל פרוקצ'יה, "מושג ותיאוריה בתורת האישיות המשפטית" **עיוני משפט** יז 167 (תשנ"ב).
 אפרת רחף, "המשפט המבוים: פוטנציאל לא ממומש במערכת החינוך הישראלית?" **הפרלמנט** 44 (2004).
 בני דון יחיא "משפט שלמה – דגם לחשיפת האמת העובדתית" **דעת** 102 (תשס"ג).
 בנק ישראל, "מדיניות הפיקוח על הבנקים בנושא בנקאות בתקשורת".
 לימור זר גוטמן, "חובת הסודיות וחסייון עורך דין לקוח חלק ראשון", **אתיקה מקצועית** 14. מלכים א, ג 16-25. [משפט שלמה המלך]

מרדכי קרמניצר, "התאמת ההליך הפלילי למטרה של גילוי האמת, או האם לא הגיעה העת לסיים את עונת המשחקים" **משפטים** יז, 475 (תשמ"ח). מרק גאלאנטר, "מדוע 'אלה שיש להם' נוטים להצליח: הרהורים על גבולות השינוי החברתי" **מעשי משפט** ד, 15 (תרגום: ישי מישורי, 2011). משרד החינוך- המזכירות הפדגוגית (אגף רוח וחברה), **חלופות והערכות במדעי החברה** (אוגוסט 2014).

סטיבן וויזנר, "הקליניקה המשפטית: חינוך משפטי בשם האינטרס הציבורי" **עיוני משפט** כה (2), 369-383 (נובמבר 2001).

Joseph Raz, *The Authority of Law: Essays on Law and Morality* (1979)

חקיקה

חוק-יסוד: הכנסת.

חוק-יסוד: הממשלה.

חוק-יסוד: השפיטה.

חוק-יסוד: חופש העיסוק.

חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.

חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.

חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954.

חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.

חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.

חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.

חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.

חוק החברות, התשנ"ט-1999.

חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.

חוק החוזים (תרופות) התשל"א-1970.

חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982.

חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969.

חוק המתנה, התשכ"ח-1968.

חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957.

חוק הסנגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995.

חוק העונשין, התשל"ז-1977.

חוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996.

חוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם (תיקון), התש"ס-2000.

חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001.

חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951.

חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט 1949.

חוק יסודות המשפט, התש"ס-1980.

חוק כרטיסי חיוב, התשמ"א-1985.

חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012.

חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013.
חוק מטבע השקל החדש, התשמ"ה-1985.
חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.
חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002.
חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953.
חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954.
חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987.
חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951.

פקודת השטרות [נוסח חדש].

פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), 1927.

פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].

צו הסנגוריה הציבורית (ייצוג נאשמים מחוסרי אמצעים), התשנ"ו-1996.

תקנות הגנת הצרכן (מכירות באשראי, מכירה מיוחדת ועסקה ברוכלות), התשמ"ג-1983.

תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.

פסיקה

בג"צ 366/03 עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר, (טרם פורסם) (2005).

בג"צ 5168/93 מור נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד נ(4) 628 (1996).

בג"צ 239/83 מילפלדר נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מא(2) 210 (1987).

ע"א 4628/93 מדינת ישראל נ' אפרופים שיכון ויזום (1991) בע"מ פ"ד מט (2), 265 (1995).

ע"א 416/91 יצחק ממון נ' רחל טריקי, מז (2) 652 (1993).

ע"א 1560/90 משה ציטיאט נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל, מח (4) 498 (1994).

ע"א 364/83 ונדה מזרחי נ' יעקבי, מא (3) 402 (1987).

ע"א 44/81 ולירו נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים, לו (1) 732 (1983).

ע"א 817/79 קוסוי נ' פויכטונגר, פ"ד לח(3) 253 (1984).

ע"א 846/76 עטיה נ' אררט, פ"ד לא (2) 780 (1977).

ע"א 702/76 אלימלך נ' בנק ישראל, לג (3) 596 (1979).

ע"פ 5203/98 חסון נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (3) 274 (2002).

ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי, (טרם פורסם) 1 (2006).

ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש, יח (4) 568 (1964).

ד"מ (בי"ש) 2387/01 עדי שפירר נ' טוב אל חברה לשיווק בע"מ (2002).

ע"ב 5666/02 (תי"א) איציק אבל נ' רדיו אפ. אס. השפלה בע"מ (06/01/2005).

עסק (ארצי) 24/10 הוט טלקום בע"מ נ' הסתדרות העובדים הלאומית, (2010).

ע"ע (ארצי) 387/08 אלי פרג'ון נ' חברת הדואר (2008).

ע"ע (ארצי) 570/06 עו"ד עמוס אגרון נ' עו"ד זיוה כץ (2007).

ע"ע (ארצי) 1054/01 טוילי נ' דהרי, פד"ע לו 746 (2002).

ת"א (ת"א) 2244/81 קומפני פריזיין דה פרטיסיפסיון נ' שמואל פלאטו שרון ואח', פ"מ תשמ"ד (ב) 10 (1991).

פס"ד סלומון נ' סלומון בע"מ. (פס"ד אנגלי)

אתרי אינטרנט

אתר האינטרנט של המרכז הישראלי להעצמת האזרח – תוכנית שיג ושיח ("דיבייט")

www.ceci.org.il

סרטים

בשם האב (יוניברסל, 1993).

הוכחנים הגדולים (2007).

משפט איכמן ישיבה 01 (ארכיון המדינה).

עדויות במשפט איכמן (ארכיון המדינה).

עושים סדר (החינוכית 23, 2011)